

A politikai gondolkodás története. Ideológiák

II. év, I. félév,
Kötelező tantárgy – 5 kreditpont
Oktató: Dr. Sata Kinga-Koretta

A kurzus leírása, célok

A kurzus folytatása kíván lenni az első féléves klasszikus politikaelmélet kurzusnak. A tanulmányozott időszak a hosszú XIX. század és a XX. század. A modern ideológiák a francia forradalom nyomán létrejött polgári társadalom reakciói az új felállásra: az ipari társadalom, a modern politikai intézmények megjelenésére, a köztér nyitottságára és a modernizáció/fejlődés—hagyomány ellentétpárjára. Ilyen értelemben az ideológiák a modern politikai gondolkodás történetének egyik legfontosabb fejezetét alkotják. Sorra fogjuk venni a korszak nagy ideológiáit, a liberalizmust, a konzervativizmust és a szocializmust, megismerkedünk az ideológiát megalapozó legfontosabb művekkel. A kurzus tárgyalja az ideológiák jövője, valamint a bal-jobb dichotómia kérdését is.

A foglalkozások helye és időpontja:

Kurzus: szerda 8:30-10, IV/2

Szeminárium: szerda 10-11:30, IV/2

Kapcsolattartás az oktatóval:

Fogadóóra: csütörtök 12—13, 205-ös iroda

E-mail cím: kinga.sata@fspac.ro

Értékelés

A hallgatók értékelésének formája a félév közepén esedékes parciális és a félév végi írásbeli vizsga (ezek teszik ki a végső érdemjegy 25-25%-át), melyhez a félévi szemináriumi tevékenységre kapott érdemjegy adódik hozzá (további 50%).

Irodalom

Ball, Terence – Dagger, Richard: *Ideologii politice si idealul democratic*. Polirom, 2000.

Baradat, Leon P.: *Ideologiile politice: Origini si impact*. Polirom, 2012.

Bobbio, Norberto: *Liberalism si democratie*. Nemira, 1998.

Bretter Zoltán – Deák Ágnes (szerk.): *Eszmék a politikában: a nacionalizmus*. Tanulmány Kiadó, Pécs, 1995.

Eccleshall, R. – V. Geoghegan – R. Jay – M. Kenny – I. MacKenzie – R. Wilford: *Political Ideologies: An Introduction*. Routledge, London and New York.

Gyurgyák János: "Politikai ideológiák." In: *Mi a politika? Bevezetés a politika világába*. Századvég Kiadó, Bp. 1994.

Kontler László: *Konzervativizmus*. Osiris K.

Ludassy Mária: *A toleranciától a szabadságig*. Kossuth Könyvkiadó, 1992.

- Mannheim Károly: *A konzervativizmus*. Cserépfalvi, 1994.
- Pelle János: *Antiszemitizmus és totalitarizmus*. József Műhely Kiadó, 1999.
- Preda, Cristian: "Două socialdemocrații." In: *Sfera Politicii*, 1996/43.
- Bihari Mihály – Pokol Béla: *Politológia*. Tankönyvkiadó, Budapest, 1992. 127–136.
- Székely Gábor: A liberalizmus világa. *Múltunk*, 1998. 3–4. sz. 5–41.
- Dénes Iván Zoltán (szerk.): *A szabadság értelme – az értelem szabadsága*. Argumentum, Budapest, 2004.
- John Gray: *Liberalizmus*. Tanulmány Kiadó, Pécs, 1996.
- Pierre Manent: *A liberális gondolat története. Tíz előadás*. Tanulmány Kiadó, Pécs, 1994.
- Barta Róbert: Az angol liberalizmus eszméi és politikai intézményrendszere. *Múltunk*, 1998. 3–4. sz. 226–255.
- Bayer József: A konzervativizmus – erények és korlátok. *Múltunk*, 2002. 3–4. sz. 3–33.
- Roger Scruton: *Mi a konzervativizmus?* Osiris Kiadó, Budapest, 1995.
- Barta Róbert: A brit Konzervatív Párt 1918 és 1945 között. *Múltunk*, 2002. 3–4. sz. 95–134.
- Jemnitz János: A konzervativizmus történetéről Franciaországban. (A zaklatott és sokféle kihívást hozó 1930-as évek). *Múltunk*, 2002. 3–4. sz. 72–94.
- Bayer József: A szocialista tradíció. Bevezetés a folyóirat szocializmusról szóló számához. *Múltunk*, 2001. 2–3. sz. 3–20.
- Benkes Mihály: Szocializmus Afrikában – afrikai szocializmusok. *Múltunk*, 2001. 2–3. sz. 247–275.
- Harsányi Iván: Az eurokommunista kísérlet szerepe a szocializmus sorsának alakulásában. *Múltunk*, 2001. 2–3. sz. 294–324.
- Havas Péter: A demokratikus szocializmus értelmezése a Szocialista Internacionáléban. *Múltunk*, 2001. 2–3. sz. 372–405.
- <http://adatbank.transindex.ro/belso.php?alk=53&k=5>
- Kántor Zoltán: *Nacionalizmuselméletek. Szöveggyűjtemény*. Rejtjel Kiadó, Budapest, 2004.
- Hannah Arendt: *A totalitarizmus gyökerei*. Európa, Budapest, 1992.
- Alain de Benoist: *Kommunizmus és náciizmus. Gondolatok a XX. századi totalitarizmusokról*. Európa Authentica, Budapest, 2000.
- Székely Gábor: Lenin és a szocializmus. *Múltunk*, 2001. 2–3. sz. 130–177.
- Krausz Tamás: A sztálini szocializmus. *Múltunk*, 2001. 2–3. sz. 178–204.
- François Furet: *Egy illúzió múltja. Esszé a 20. század kommunista ideológiájáról*. Európa, Budapest, 2000.
- Bozóki András – Sükösd Mihály: *Anarchizmus*. Századvég, Budapest, 1991.
- Ormos Mária: *Náciizmus – fasizmus*. Magvető, Budapest, 1987.
- Ernst Nolte: *A fasizmus korszaka*. XX. Század Intézet, Budapest, 2003.

1. A politikai modernitás és az ideológiák kialakulása
A pártok megjelenése. A közszféra szerepe az ideológiák kialakulásában
2. Az ideológia meghatározása, az ideológiák funkciói
Létező definíciók
3. A liberalizmus kialakulása. A XIX. századi liberalizmus

John Stuart Mill, Benjamin Constant, Alexis de Tocqueville, szociáldarwinizmus

Kötelező:

John Stuart Mill: A nemzetiségről, a képviselői kormány viszonyában (http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf640.pdf)

John Stuart MILL

Considerations on Representative Government, Chapter 16, online: <http://oll.libertyfund.org/titles/mill-the-collected-works-of-john-stuart-mill-volume-nineteen-essays-on-politics-and-society-part-2>

4. Magyar és román liberalizmus

A magyar liberalizmus kialakulása. Arisztokratikus liberalizmus. A román liberalizmus a XIX. században

Kötelező:

Eötvös József: A nemzetiségi kérdés (<http://mek.oszk.hu/05300/05343/html/03.htm>)

5. XX. századi liberalizmus(ok)

John Rawls: Az igazságosság elmélete

6. A konzervativizmus kialakulása.

Burke, De Maistre, Möser.

Kötelező:

Benjamin Disraeli: „A konzervatív és a liberális elvek,” In *Konzervativizmus 1593—1872. Szöveggyűjtemény*, szerk. Kontler László (Osiris, Budapest, 2000), 552-559.

7. Modern konzervativizmus. A kereszténydemokrácia

8. Magyar és román konzervativizmus

Titu Maiorescu: În contra direcției de azi în cultura română. *Polis* 5 (1998), 2.

9. Anarchizmus

Pierre Joseph Proudhon: Mi a tulajdon?

(Anarchizmus antológia: <http://mek.oszk.hu/02000/02003/html/>)

10. A szocializmus eszmerendszerének a kialakulása

Saint-Simon, Fourier, Owen, Proudhon. Marxizmus

Karl Marx: A Kommunista Párt kiáltványa

(<http://www.marxists.org/magyar/archive/marx/1848/communist-manifesto/>)

11. XX. századi szocializmusok: kelet-európai és nyugat-európai variánsok

12. Nacionalizmus

Ernst Renan: Mi a nemzet? http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf642.pdf

Lord Acton: Nacionalizmus http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf641.pdf

13. Fasizmus és nemzeti szocializmus

14. Új ideológiák: feminizmus, zöld ideológiák